Насустрач школе XXI стагоддзя!

НАРОДНАЯ Асвета

штомесячны навукова-педагагічны часопіс

**Выдаецца
з чэрвеня 1924 года**

ЗАСНАВАЛЬНІК:
МІНІСТЭРСТВА АДУКАЦЫІ
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ

**ГАЛОЎНЫ РЭДАКТАР –
МАЗУРЫНА СВЯТЛАНА УЛАДЗІМІРАЎНА**

Рэдакцыйная калегія	Навуковыя кансультанты
АСТРОЎСКАЯ Г. А.	БАШАРКІНА А. А.
БУШНАЯ Н. У.	ГЕЛЯСІНА А. У.
ВАЛАТОЎСКАЯ В. А.	ГЛІНСКІ А. А.
ЗУБРЫЛІНА І. У.	ІОФЭ Э. Р.
ІЎЧАНКАЎ В. І.	КАЗІНЕЦ Л. А.
КАЗАЧОНАК В. У.	МЕСНІКОВІЧ С. А.
КАРОЛЬ А. Д.	ПАЛЬЧЫК Г. У.
КОЗЕЛ В. І.	САЎКО І. Э.
ПАШКОВІЧ Т. Ф.	СМОЛІК А. І.
ПАЮЧЭНКА І. Я.	СНАПКОВА А. І.
РАДЗЕВІЧ А. У.	ТАРАНЦЕЙ В. П.
РАМАНЧЫК Н. В.	ХІТРУК В. В.
САПОЦЬКА П. М.	ХРЫПТОВІЧ В. А.
СУРЫКАВА А. В.	ЧАРЧЭНКА Н. У.
ШАСЦІТКА І. У.	ЧЭЧАТ В. У.

6/2021

ЧЫТАЙЦЕ Ў НУМАРЫ

Стратэгія развіцця

Козинец Л. А. Эффективность подготовки будущих учителей к освоению инновационного педагогического опыта: критерии и показатели 3

Інавацыйная пляцоўка

Бедулина Г. Ф. Организация сетевых бизнес-сообществ, или Как сформировать у учащихся предпринимательскую культуру 6

Сацыяльна-эканамічны форум

Румянцев В. А., Гончарик Н. В. Платежный баланс: принципы построения и регулирования 10

Адміністрацыйны партфель

Клязовіч В. В., Жураўская Н. П. Гадавое планаванне работы школы: экалагічная кампетэнцыя навучэнцаў 14

Банк методык і тэхналогій

Кислова О. А. Постижение жизненных ценностей на уроках русской литературы 17
Невмержицкая С. Г. Использование визуально-графических опор на уроках иностранного языка 22
Савко Н. Ю. Блог учителя для организации самостоятельной работы учащихся 26
Стрельцова М. А. Технология «TBL» на уроках иностранного языка (www.n-asveta.by/dadatki/n06/strelcova.pdf)

Педагагічная асамблея «Народнай асветы» (пасяджэнне 136)
Інклюзіўная адукацыйная прастора: педагогіка талерантнасці

Хитрюк В. В. Реализация принципа инклюзии в образовании: организационно-методические условия 27
Жук Т. В. Инклюзивная культура педагога: от теории к практике 30
Паршонок Е. В., Юревич Е. М. Кинезиологические упражнения для развития графомоторных навыков у детей с ОПФР 33
Свиридович И. А. Читательская компетенция учащихся с интеллектуальной недостаточностью: приемы формирования 34
Кярней Т. Г. Выкарыстанне элементаў біяэнергапластыкі пры правядзенні артыкуляцыйнай гімнастыкі 37
Варенова Т. В. Метод сенсорной интеграции: профилактика и коррекция трудностей обучения у детей 38
Шинкаренко В. А., Никонович Е. В., Репникова А. Ю. Профессиональная ориентация младших школьников с легкой интеллектуальной недостаточностью 41
Позняк Н. М. Социоигровые приемы обучения, или Как преодолеть социальную изолированность «особенных» детей 45
Кашко Н. И. Научить слышать слово: дидактические игры на коррекционно-педагогических занятиях 48
Кончиц С. В. Использование мнемотаблиц в коррекционной работе с младшими школьниками 50
Лобанова Н. Н. Электронный образовательный ресурс для развития речи учащихся 51
Нахимова Т. А., Девятченко Э. А. Формирование коммуникативных навыков у учащихся с расстройством аутистического спектра 52
Назаренко Т. В. «Учусь рассказывать»: электронное пособие для развития связной речи дошкольников 53
Петрова М. А. Арт-терапия в коррекционной работе с учащимися 53
Цалкова О. А. Видеомоделирование для социальной адаптации детей с ОПФР 53

Энцыклапедыя «Школы Беларусі» (выпуск 177)
Сярэдняя школа № 1 г. Скідзеля

Козлова Т. Н., Карпович А. И., Сало С. В., Быль Т. И., Позняк И. И. Школа, где каждый успешен 54

❑ **Вучэбна-метадычная майстэрня**

Черкес Н. И. Педагогическая мастерская «Я вам пишу...», или Использование эпистолярного наследия писателей на уроках литературы» 58
Радзецкая М. Д. Фальклорная гасцёўня «Свята веснавога настрою» 61
Курило Р. С. Интеграция географии и литературы через художественные произведения 62
Экстратов В. В. Исторические источники – живая картинка прошлого 65
Дайнович С. А. «Сложные эфиры»: метапредметный урок химии в 10 классе 68
Гацук С. М. «Как хорошо уметь читать», или Комплекс упражнений для формирования навыков чтения 69
Быль Т. И. Педсовет «От профильного обучения – к профессиональному самоопределению учащихся» 72
Сало С. В. Мастер-класс «Компетентностно ориентированные задания: перспективы использования» 72
Карпович А. И. Методическая мастерская «Мое оригинальное начало урока» 72

❑ **Выхаваўчая лабараторыя**

Оленич А. М. Как повысить эффективность профилактики рискованного поведения подростков? 73
Позняк И. И. Клуб «Альтернатива»: нравственно-правовое воспитание школьников 76
Царёва О. В. Конкурсная внеклассная программа «М. В. Ломоносов – звезда первой величины» 78
Симоненко А. Г. Семинар-практикум «Создание бесконфликтной и безопасной образовательной среды в школе» 79
Адарцевич Л. М. Мастер-класс «Моделирование интерактивного плаката с помощью сервиса Genially» 79
Шишко М. С. Воспитательный проект «Мы против вандализма» 79

Сацыяльна-псіхалагічная служба

Романчик Н. В. Динамика психодраматической группы 80

Кафедра выхавання

Ключник А. И. Психологическая гостиная «Шаг навстречу друг другу» 83

Інтэрактыўны праект «Бацькоўскі сход» (выпуск 134)

Тарантей В. П. Гиперактивные дети: модель создания адаптивной образовательной среды 86
Рудько О. М. Обучающие модули сервиса Learningapps в коррекционной работе с учащимися с акустической дисграфией 89
Усовская Е. К. Практикум для родителей «Как уберечь подростка от рискованного поведения?» 90
Пахирко С. В. Конференция отцов «Здоровая семья – здоровая страна» 94

Змест рубрыкі «Мадэльны ўрок на сайце часопіса www.n-asveta.by» размешчаны на с. 9

УДК 371.11

У артыкуле прадстаўлена прыкладная структура гадавога плана работы ўстановы адукацыі па такім напрамку метадычнай работы, як развіццё прафесійнай кампетэнтнасці педагогаў у пытаннях фарміравання ў навучэнцаў экалагічнай кампетэнцыі праз арганізацыю праектнай дзейнасці. Структура гадавога плана ўключае апісанне запланаваных вынікаў, прыкладны змест педагагічнага савета і тэматычнага кантролю.

The article presents an approximate structure of the annual work plan of an educational institution for the development of professional competence of teaching staff for the formation of students' environmental competence through project activities. The structure of the annual plan includes a description of the expected results, the approximate content of the pedagogical council, and the structure of the thematic control.

ГАДАВОЕ ПЛАНАВАННЕ РАБОТЫ ШКОЛЫ: ЭКАЛАГІЧНАЯ КАМПЕТЭНЦЫЯ НАВУЧЭНЦАЎ

Тэматычны модуль для арганізацыі метадычнай работы

В. В. Клязовіч,
дэкан факультэта кіравання і прафесійнага развіцця педагогаў
Інстытута павышэння кваліфікацыі і перападрыхтоўкі БДПУ імя Максіма Танка,
кандыдат педагагічных навук, дацэнт

Н. П. Жураўская,
выхавацель дашкольнай адукацыі
Тамковіцкага ВПК яслі-сад – базавая школа

У цяперашні час актуальным з'яўляецца фарміраванне ў школьнікаў матывацыі да ўдзелу ў вырашэнні экалагічных праблем з мэтай паляпшэння якасці навакольнага асяроддзя. У сувязі з гэтым пры распрацоўцы сістэмы работы ўстановы адукацыі мэтазгодна зрабіць акцэнт на рэалізацыі такога напрамку гадавога планавання, як фарміраванне ў навучэнцаў экалагічнай кампетэнцыі праз арганізацыю праектнай дзейнасці.

Д. С. Ермакоў размяжоўвае паняцці *экалагічная кампетэнтнасць* і *кампетэнцыя*. ***Экалагічная кампетэнтнасць*** разглядаецца даследчыкам як усвядомленая здольнасць, гатоўнасць дзяцей да самастойнай экалагічнай дзейнасці, вопыт дадзенай дзейнасці, накіраванай на захаванне і ўстойлівае ўзнаўленне жыцця, практычнае паляпшэнне стану

асяроддзя, выяўленне і папярэджанне экалагічных праблем. ***Экалагічная кампетэнцыя*** вызначаецца як нарматыўнае патрабаванне да адукацыйнай падрыхтоўкі вучняў у галіне экалагічнай дзейнасці, накіраванай на захаванне і ўстойлівае ўзнаўленне жыцця, практычнае паляпшэнне стану навакольнага асяроддзя, выяўленне і папярэджанне экалагічных праблем. Такім чынам, фарміраванне ў навучэнцаў экалагічнай кампетэнцыі – гэта працэс, накіраваны на засваенне тэарэтычных ведаў, практычных уменняў, экалагічных каштоўнасцей падчас сацыяльна значнай вучэбнай экалагічнай дзейнасці [1].

У сувязі з тым, што пытанні павышэння ўзроўню прафесійнай кампетэнтнасці педагогаў у рамках дадзенай праблемы не з'яўляюцца крыніцай даследаванняў навукоўцаў, лічым актуальным прадставіць прыкладную логіку рэалізацыі **гадавога планавання**.

Гадавая задача	Павышэнне ўзроўню прафесійнай кампетэнтнасці педагогаў у пытаннях фарміравання ў навучэнцаў экалагічнай кампетэнцыі праз арганізацыю праектнай дзейнасці	
Запланаваныя вынікі	Навучэнцы	Павысяць узровень сфарміраванасці экалагічнай кампетэнцыі: навучацца правільна адносіцца да прыроды і яе аб'ектаў, умоў жыцця; вылучаць агульныя ўласцівасці аб'ектаў і з'яў прыроды; усталёўваць прычынна-выніковыя сувязі, рабіць высновы, выкарыстоўваць свае веды ў практычнай дзейнасці; удзельнічаць у пасільнай працы па доглядзе раслін і жывёл
	Педагагічныя работнікі	Павысяць узровень прафесійнай кампетэнтнасці ў пытаннях фарміравання ў навучэнцаў экалагічнай кампетэнцыі праз арганізацыю праектнай дзейнасці. Пашыраць веды аб змесце і структуры паняцця «экалагічная кампетэнцыя», аб практыцы прымянення метаду праектаў як сродку фарміравання экалагічнай кампетэнцыі ў дзяцей. Распрацуюць праекты экалагічнага кірунку для кожнай узроставай групы
	Законныя прадстаўнікі непаўналетніх	Павысяць узровень ведаў у пытаннях развіцця ў дзяцей экалагічнай кампетэнцыі праз арганізацыю праектнай дзейнасці

У рамках **тэматычнага педагагічнага савета** рэкамендуецца абмеркаваць асноўныя пазіцыі па рэалізацыі тэматычнай гадавой задачы.

Тэма педагагічнага савета	Фарміраванне ў навучэнцаў экалагічнай кампетэнцыі праз арганізацыю праектнай дзейнасці	
Структура і змест педагагічнага савета	Тэматычны семінар	Тэхналогія праектавання як сродак фарміравання ў навучэнцаў экалагічнай кампетэнцыі: 1) задачы фарміравання ў навучэнцаў экалагічнай кампетэнцыі; 2) формы і метады работы па фарміраванні ў навучэнцаў экалагічнай кампетэнцыі; 3) магчымасці праектнай дзейнасці ў працэсе фарміравання ў навучэнцаў экалагічнай кампетэнцыі
	Тэма абагульнення педагагічнага вопыту	Фарміраванне ў навучэнцаў экалагічнай кампетэнцыі праз арганізацыю праектнай дзейнасці
	Тэматычны кантроль	Аналіз узроўню прафесійнай кампетэнтнасці педагогаў у пытаннях фарміравання ў навучэнцаў экалагічнай кампетэнцыі праз арганізацыю праектнай дзейнасці

Ажыццяўленне тэматычнага кантролю, накіраванага на вывучэнне рэсурсаў установы адукацыі, якія неабходны для эфектыўнай арганізацыі **метадычнай работы**, дазваляе выдзеліць перспектыўныя пазіцыі. ***Мэта тэматычнага кантролю:*** вызначыць узровень развіцця ў педагогаў прафесійнай кампетэнтнасці ў пытаннях фарміравання ў навучэнцаў экалагічнай кампетэнцыі праз арганізацыю праектнай дзейнасці. ***Аб'ект кантролю:*** планаванне і арганізацыя адукацыйнай дзейнасці, накіраванай на фарміраванне ў навучэнцаў экалагічнай кампетэнцыі праз арганізацыю праектнай дзейнасці.

	Змест кантролю	Методыка арганізацыі кантролю	Матэрыялы тэматычнага кантролю
Тэматычны кантроль	Выяўленне ўзроўню ведаў, уменняў, навыкаў у навучэнцаў	Вывучэнне ступені сфарміраванасці ў навучэнцаў экалагічнай кампетэнцыі	Назіранне за навучэнцамі падчас розных відаў дзейнасці. Дыягнастычныя карты. Аналітычная даведка
	Ацэнка ўзроўню прафесійнай кампетэнтнасці педагагічных работнікаў праз анкетаванне, наведванне і аналіз вучэбных заняткаў і інш.	Вывучэнне ўзроўню развіцця прафесійнай кампетэнтнасці педагогаў у пытаннях фарміравання ў навучэнцаў экалагічнай кампетэнцыі праз арганізацыю праектнай дзейнасці: аналіз тэматыкі і зместу заняткаў у рамках рэалізацыі праектаў экалагічнай накіраванасці	Карта аналізу спецыяльна арганізаванай дзейнасці ў рамках рэалізацыі праектаў экалагічнай накіраванасці. Карта аналізу адукацыйнай дзейнасці па фарміраванні ў навучэнцаў экалагічнай кампетэнцыі. Карта аналізу матэрыялаў праектнай дзейнасці педагогаў. Аналітычная даведка
	Ацэнка прадметна-развіваючага асяроддзя, умоў для арганізацыі адукацыйнага працэсу па дадзеным кірунку	Вывучэнне стану прадметна-развіваючага асяроддзя ва ўстанове адукацыі на прадмет фарміравання ў навучэнцаў экалагічнай кампетэнцыі праз арганізацыю праектнай дзейнасці	Карта аналізу стану прадметна-развіваючага асяроддзя (цэнтр прыроды, цэнтр даследчай дзейнасці). Аналітычная даведка
	Планаванне работы	Вывучэнне стану планавання адукацыйнай дзейнасці на прадмет фарміравання ў навучэнцаў экалагічнай кампетэнцыі праз арганізацыю праектнай дзейнасці	Карта кантролю. Аналітычная даведка
	Аналіз стану работы па ўзаемадзеянні з бацькамі	Аналіз работы педагогаў з законнымі прадстаўнікамі дзяцей на прадмет фарміравання ў навучэнцаў экалагічнай кампетэнцыі праз арганізацыю праектнай дзейнасці	Карта аналізу нагляднай інфармацыі (і іншых форм работы) для бацькоў. Анкеты для бацькоў. Аналітычная даведка

Прыкладны змест карты аналізу матэрыялаў праектнай дзейнасці педагогаў

Крытэрый	Паказчыкі	Бал	Заўвагі
Структура прадстаўленага матэрыялу (афармленне праекта)	Наяўнасць паяснальнай запіскі і дадатку		
	Наяўнасць спісу выкарыстанай літаратуры		
	Правільнасць афармлення праекта (тытульны ліст, змест, уводзіны, асноўная частка (тэарэтычная і практычная), заключэнне, спіс літаратуры, дадатак)		
Змест тлумачальнай і аналітычнай запіскі	Абгрунтаванне актуальнасці тэмы праектнай дзейнасці (вызначэнне канкрэтных цяжкасцей у дзейнасці педагога; праблемная сітуацыя, на вырашэнне якой накіраваны дадзены праект, і г. д.)		
	Абгрунтаванне прадстаўленай сістэмы работы ў межах праекта (ці асобных прыёмаў)		
	Адпаведнасць тэмы праекта яго зместу		
	Наяўнасць крытэрыяў выніковасці сістэмы работы, эфектыўнасці яе выкарыстання (запланаваныя вынікі дзейнасці для ўсіх удзельнікаў праекта)		
Дадатак	Адпаведнасць матэрыялаў (картатэкі гульняў, назіранняў, эксперыментаў, вопытаў, канспектаў мерапрыемстваў і інш.) тэматыцы і зместу праекта		
	Наяўнасць матэрыялаў рэалізацыі праекта (прадукты дзіцячай дзейнасці, карты назіранняў, фотаматэрыялы і інш.)		
Сярэдні бал			

ЛІТАРАТУРА

1. **Ермаков, Д. С.** Экологическая компетенция и компетентность / Д. С. Ермаков // Педагогика. – 2015. – № 7. – С. 41–50.